

és gyógyszereszeket, hogy szereplési, bemutatkozási és ismerkedési lehetőséget kínáljon 35 évnél fiatalabb kollégáinknak. Szerencsére, nincs bennük hiány, mert az ország különböző helyein jó iskolák működnek jó mesterekkel: például Pécsen a Nagy Géza alapította szenzorika-, a Richterben a Demeter Ádám vezette polimorfia-kutatók, a SOTE-n a Takácsné Novák Krisztina által vezetett, mikroegyensúlyi állandók vizsgálatát tanulmányozó kutatócsoport.

Bevallom, hogy az idei, XXV. konferencia megrendezése sok izgalommal járt, mert első alkalom volt, hogy kevesen jelentkeztek. Ilyenkor a szervezők kötelessége, hogy egyéni ismeretségüket felhasználva kérjenek fel tehetséges fiatalokat arra, hogy mutassák be kutatásaikat.

A november 7-i konferenciára nyolc ifjú kolléga fogadta el Meszlényi Gábor titkár és Tömpe Péter elnök felkérését. Ezért a szerves analitikának inkább a speciális területeiről hallhattunk igen magas színvonalú előadásokat. Figyelemre méltó volt az is, hogy témaválasztáskor az elválasztás-technikák (HPLC, GC-MS) domináns jellege ritkulni látszik.

A hallgatóság örömmel vette, hogy Görög Sándor professzor, az MTA rendes tagja, a rendezvény 1967. évi társalapítója jelenlétével és felszólalásaival megtisztelte ifjú kollégáit. (A másik társalapító, Gyenes István (1916–1998) gyógyszerész volt.) Szintén örömmel és tisztelettel üdvözölhettük a szakcsoport korábbi elnökét, Ferenczyné Fodor Katalint, majd meghatóva gondoltunk a közelmúltban váratlanul elhunyt vezetőségi tagunkra, Fekete Jenőre, a BME professzorára, kromatográfusra.

A zömében gyógyszergyári analitikusok igen felkészültek voltak, ragyogó ábrákkal színesített előadásokkal mutatták be munkáikat. Köszönet és dicséret illeti őket, és neveik felsorolása, hogy majd ötven év teltével elővegyék ezt az addigra emlékké nemessülő oldalt:

Filótás Dániel: Kén-hidrogén detektálására alkalmas amperometriás és potenciometriás szenzorok fejlesztése és alkalmazása fiziológiai mérésekben;

Szigetvári Áron, Keglevich András, Pápai Réka, Dékány Miklós, Hazai László: Egy egzotikus vindolinszármazék szerkezetének meghatározása NMR-spektroszkópiával: buktatók és azok leküzdése egy új módszertani megoldással;

Major Brigitta: Részecskeméret és zéta-potenciál meghatározás (elméleti példákon keresztül);

Dargó Gergő, Krámos Balázs, Németh Tamás, Tóth Tünde, Huszthy Péter, Balogh György Tibor: Makrociklusok pK_a értékeinek meghatározása – predikált értékek megbízhatóságának vizsgálata;

Steckel Arnold, Stanislav Andres, Magyar Anna, Hudecz Ferenc, Schlosser Gitta: Új lehetőségek citrullintartalmú peptidok tömegspektrometriás detektálásában;

Vizserák Gábor, Sinkó Bálint, Takácsné Novák Krisztina: Gyógyszerek permeabilitásának vizsgálata gyakorlati szempontból;

Müller Judit, Balogh György Tibor: Új in vitro kémiai modell a foszfolipidózis előrejelzésére a gyógyszerkutatás korai fázisában;

Marosi Attila, Farkas Attila, Nagy Brigitta, Farkas István, Német Zoltán, Vajna Balázs, Marosi György János, Demeter Ádám: Hatóanyag polimorf összetételének meghatározása újszerű módszerrel, transzmissziós elrendezésben mért Raman-spektrumok kemometriai elemzésével.

Tömpe Péter

HÍREK AZ IPARBÓL

Vegyipari mozaik

Új galenikus gyógyszereket fejleszt és innovatív gyártóüzemet épít az Egis körmendi telephelyén. Az Egis Európai

Unió forrásból, a GINOP-2.2.1. pályázat keretében konzorciumi partnereivel – a Pannon Egyetemmel, a Szegedi Tudományegyetemmel és az MTA Természettudományi Kutatóközpont veszprémi kutatócsoportjával – 2,3 milliárd

forint összegű támogatást nyert el új készítmények kutatására-fejlesztésére, valamint ezen termékek piacra kerülését segítő gyártókapacitás létrehozására.

A projekt keretében az Egis már ismert hatóanyagokra építve fejleszt új galenikus gyógyszereket, melyek olyan betegségek kezelését célozzák, amikre jelenleg még nincs minden szempontból kielégítő gyógyszeres terápia. A fejlesztendő krém, kenőcs, kúp, gél formátumú készítmények, gyógyszer-kombinációk egyedi összetételűek vagy új formában teszik lehetővé a sikeres kezelést.

A projekt részeként 4000 m² alapterületű új üzem is épül, mely megfelel a legszigorúbb minőségbiztosítási követelményeknek. Az új galenikus üzemben innovatív, félfolyamatos és folyamatos, számítógép által vezérelt gyártási technológiát fognak alkalmazni. A jelenlegi gyártóüzemhez képest jelentős fejlődést jelent, hogy a géppark alkalmasabb lesz az exportpiaci igények rugalmas követésére, és a gyártást valós idejű analitikai folyamatellenőrző módszerek fogják támogatni.

Az Egis a projekt eredményeként megvalósuló egyes innovációkra szabadalmi védeltséget kíván szerezni. A projekt négyéves futamideje során az Egis és konzorciumi partnerei nyolc készítmény fejlesztéséhez végeznek alap- és alkalmazott kutatást, az új termékek közül várhatóan legalább három termék fejlesztése már a projekt futamideje alatt befejeződik, a készítmények piacra kerülése a tervek szerint 2020 körül várható.

Egis-Actavis együttműködés. Az Egis és az Actavis 2009-ben kezdte meg együttműködését az originalistól eltérő, cinksó formájú rozuvasztatin kifejlesztésére és forgalomba hozatalára az Egyesült Államokban. Az Egis kutatói a világon elsőként fejlesztettek ki rozuvasztatin-cink hatóanyagot tartalmazó generikus készítményt, amelyre az Egis szabadalmat szerzett az USA-ban. 2016 májusában az Actavis elsőként dobta piacra az originális rozuvasztatin-kalcium generikus változatát az Egyesült Államokban. A két vállalat közötti együttműködési megállapodás értelmében az Egis részesedésre jogosult az Actavis generikus rozuvasztatin terméke eladásából származó nettó jövedelme után, amely 110 millió dollár jogdíj bevételt eredményezett számára. (www.egis.hu)

RICHTER GEDEON

Megduplázza nyereségét a Richter. A Richter Gedeon Nyrt. 13,63 milliárd forint konszolidált nettó nyereséget ért el 2016 harmadik negyedévében, ami csaknem duplája a múlt év azonos időszakában elért nyereségnek.

A gyógyszeripari csoport árbevétele 4,5 százalékkal, 96,75 milliárd forintra nőtt a július-szeptemberi időszakban a csütörtökön közzétett, nemzetközi pénzügyi jelentési szabvány (IFRS) alapján készült gyorsjelentés szerint.

Az adatok meghaladják az elemzői várakozásokat, a portfolio.hu által készített konszenzusban átlagosan 93,75 milliárd forint árbevétel és 12,38 milliárd forint nettó eredményvárakozás szerepelt.

Az év első kilenc hónapjában 284,0 milliárd forint (909,6 millió euró) árbevételt ért el a Richter, 2,7 százalékkal (euróban 1,6 százalékkal) többet, mint tavaly ugyanebben az időszakban, az anyavállalat tulajdonosaira jutó adózott eredménye pedig 1 százalékkal, 43,9 milliárd forintra csökkent.

Az egy részvényre jutó kilenchravi eredmény 237 forint, szemben az előző évi bázisidőszakban elért 240 forinttal.

A Richter üzleti eredménye 13,4 százalékkal, 45,37 milliárd forintra csökkent 2016 első három negyedévében. A csökkenést részben a bázisidőszaknál alacsonyabb bevételek okozták, illetve egyszeri ráfordításokkal magyarázta a vállalat. Utóbbi a Lisvy nevű fogamzásgátló tapasz októberi visszahívásához kötődik, amelyre mintegy 3,3 milliárd forint leírást számolt el a Richter. Az üzleti eredményhányad 16 százalékra mérséklődött a bázisidőszaki 18,9 százalékról.

A pénzügyi tevékenység eredménye 2,79 milliárd forint pozitívumot mutat a harmadik negyedév végén, ami jóval kedvezőbb az egy évvel korábbi 5 milliárd forintot meghaladó pénzügyi veszteségnél.

A Richter exportból származó árbevétele 822 millió euró volt az év első kilenc hónapjában, ez 1,6 százalékkal meghaladja az előző év azonos időszakát. A forintban számolt összes, 284 milliárd forint értékesítési árbevételből közel 257 milliárd forint származott a külföldi piacokról.

A magyarországi árbevétel 2,2 százalékkal, 27,35 milliárd forintra nőtt.

Az exportpiacok közül az Európai Unió nyugati országaiban (EU15 régió), Romániában, Lengyelországban, Ukrajnában, Kínában, valamint Latin-Amerikában árbevétel-növekedést ért el a gyógyszeripar, ami részben ellensúlyozta az Oroszországban, az egyéb FÁK régióban, az Egyesült Államokban és az unióhoz később csatlakozott országokban (EU10 régió) realizált forgalomcsökkenést.

A Richter részvényeivel a Budapesti Értéktőzsde prémium kategóriájában kereskednek. Az elmúlt egy évben a legmagasabb árfolyamuk 6120, a legalacsonyabb 4662 forint volt. *(InfoRádió/MTI)*

A Richter pozitív véleményt kapott az Emberi Felhasználásra Szánt Gyógyszerkészítmények Bizottságától (CHMP) a bioszimiláris teriparatide törzskönyvezési kérelmére. A CHMP javasolja a forgalombahozatali engedély kiadását a Társaság teriparatide bioszimiláris készítménye, a Terrosa számára. Amennyiben a Terrosa elfogadásra kerül, ugyanazon indikációs területeken használhatják majd, mint referenciatermékét, az Eli Lilly által kifejlesztett Forsteót, azaz a férfiak és a posztmenopauzális nők esetében gyakori csonttörésekkel járó osteoporózis kezelésére.

A bioszimiláris gyógyszer olyan, biotechnológiai úton előállított termék, amelyet úgy fejlesztettek, hogy az rendkívül hasonló legyen egy már forgalomba hozott biotechnológiai gyógyszerhez (a

referencia termékhez). A bioszimiláris gyógyszerek és a referencia termékek között minőség, biztonságosság vagy hatékonyság szempontjából nincsen semmilyen számottevő különbség.

A bioszimiláris teriparatide a Richter-Helm BioTec GmbH & Co. KG fejlesztése. Az érvényben lévő licenc-megállapodások értelmében a bioszimiláris teriparatide piaci bevezetését a földrajzi Európa területén a Richter és a STADA saját márkanéve alatt tervezi, az originális termék szabadalmi védeltségének lejáratát követően.

Rangos nemzetközi díjat nyert a Mol gumibitumen. A Mol „kémiaailag stabilizált gumibitumen fejlesztése” című pályázatával az IChemE (Institution of Chemical Engineers – Vegyészmérnökök Nemzetközi Szervezete) Global Awards 2016 nemzetközi versenyen első helyezést ért el a „2016 Innovatív terméke” kategóriában. A Manchesterben megtartott döntőben több száz nevező közül minden kategóriában a legjobb 5–10 cég képviselője mutathatta be pályázatát élőben is.

A Mol „kémiaailag stabilizált gumibitumen fejlesztése” című pályázatával két kategóriában is döntőbe jutott az IChemE Global Awards 2016 nemzetközi versenyen. A megnyert „2016 innovatív terméke” kategória mellett a vállalatcsoport a „Fenntartható technológia 2016” kategóriában is sikeresen szerepelt.

A Mol saját szabadalmon alapuló gumibitumen-technológiai eljárását 2013-tól alkalmazzák a Zalai Finomítóban. A fenntarthatóságot szem előtt tartva a gumibitumen gyártása megoldást kínál a hulladék gumiabroncsok környezetbarát feldolgozására és hasznosítására is. A termék nem csupán környezetbarát hulladékhasznosítást valósít meg, hanem az így előállított gumibitumen révén a hagyományos aszfaltutaknál jobb minőségű, kisebb fenntartási költségű és hosszabb élettartamú utak építhetők.

A Mol a 2000-es években kezdett el dolgozni a külföldön már alkalmazott gumibitumen hazai gyártásának megvalósításán, együttműködve a Pannon Egyetemen. Az USA-ban alkalmazott eljárás szerint a gumibitument az útépités helyszínén készítik, mivel pár órán belül fel kell használni a gumiemecskék kiválása miatt, továbbá speciális berendezéseket igényel az aszfalt gyártásra.

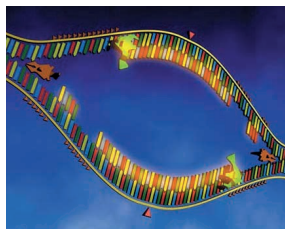
Annak érdekében, hogy a normál útépitő bitumennel közel azonos módon kezelhető új termék jöjjön létre, a Mol a Pannon Egyetemen együttműködve kidolgozta a kémiaailag stabilizált gumibitument. A Mol szabadalmaztatott technológiája biztosítja, hogy a gumibitumen szállítható, tárolható és később is felhasználható marad, így nagyüzemileg gyártható és az előállítás helyszínétől távol is felhasználható.

A gumibitumen utépítési előnyei:

- A hagyományos bitumenes úthoz képest kb. másfélszeres élettartam érhető el.
- Fáradási tulajdonságai kiválóak, ezért kevésbé repedezik az aszfaltút.
- Nagyobb terhelhetőséget, kisebb nyomvályúsodási hajlamot eredményez.
- Az ásványi anyaghoz való kiváló tapadása csökkenti a kátyúk kialakulásának esélyét.
- A hosszabb élettartam és a környezeti hatásokkal szembeni jobb ellenálló képesség alacsonyabb fenntartási költséget eredményez.
- Lényegesen kisebb menetzaj érhető el, ezért nem szükséges minden esetben zajvédő fal építése.
- Javul a közlekedésbiztonság, mivel kisebb a fékút, aminek főleg esős időjárás esetén vagy gyalogátkelőhely közelében van komoly kockázatsökkentő hatása.
- A fenntartható gazdasági fejlődéshez jelentős mértékben hozzájárul ez az új utépítő anyag, a hulladék gumiabroncsok utépítés során történő felhasználásával.
- Az EU-irányelveknek megfelelően anyagában hasznosítja a hulladék gumit. Figyelembe véve az utépítések tökeigényét, nagyvolumenű felhasználása nemzetgazdasági előnyöket jelentene.

Ritz Ferenc összeállítása

eredmények közvetlen kiaknázását az angol PCR Biosystems Ltd.-vel időközben kialakult stratégiai partnerség is segíti, amely az általuk forgalmazott Taq DNS-polimeráz és qPCR mixekhez alapanyagot vásárol tőlünk, amelyen keresztül a TargetEx Kft. a világpiacra lép ki”

– tette hozzá Dr. Dormán György, a TargetEx Kft. gyógyszerkémiai vezetője.

„A Magyar Kormánytól érkezett pályázati támogatás nélkül projektünk nem valósulhatott volna meg. A TargetEx a projekt költségeinek kb. 60%-át finanszírozta a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap forrásából. A projekt révén a cég számára közvetlen üzleti eredmények mellett másféle értékeket is teremtettünk: pl. új munkahelyet, illetve ezek révén a projekt utáni termelő-, szolgáltatáskapacitás növekedését. Az Európai Unió Bizottsága, valamint a Magyar Kormány által meghatározott fenntarthatósági irányelveket figyelembe véve a projekt során társaságunk gondot fordított a környezetvédelemre és az esélyegyenlőség javításának horizontális szempontjaira is, ami szintén értékeket teremt a cég, illetve a magyar gazdaság számára” – egészítette ki Dr. Bágyi István, a TargetEx Kft. pályázati igazgatója.

Bágyi István

A TargetEx Kft. eredményesen zárta integrált kutatási projektjét qPCR reagens portfóliójának bővítésére

A TargetEx Kft. 2013-ban több mint 60 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert a „Piacorientált kutatás-fejlesztési tevékenység támogatása a közép-magyarországi régióban” című, KMR_12 kódszámú pályázaton az Új Széchenyi Terv keretében. A több mint 102 millió forintos összköltségvetésből a „qPCR portfólió kialakítása: nagy tisztaságú Taq polimerázok készítése, Hot Start polimeráz enzimmixek kifejlesztése” című kutatás-fejlesztési projekt valósult meg és fejeződött be sikeresen.

„A projekt célja a polimeráz láncreakció (Polimerase Chain Reaction, PCR) laboratóriumi kivitelezéséhez a biotechnológia területén jelentős tudományos-műszaki újdonságtartalommal rendelkező, saját, piacképes reagensek, rekombináns Taq DNS-polimeráz I enzim és Hot Start rendszerek kifejlesztése és előállítása volt” – mondta Dr. Cseh Sándor, a magyar biotechnológiai kisvállalat ügyvezetője.

„A sikeresen megvalósított projektben a következő terméket állítottuk elő: Taq DNS-polimeráz I enzimet, Hot Start qPCR mixet és qPCR kitet. Emellett kifejlesztettünk egy szolgáltatást, nagy áteresztőképességű szűrést qPCR esszével. A kifejlesztett Hot Start tulajdonsággal rendelkező fehérjeinhibitor ígéretes alternatívája lehet az antitestet alkalmazó módszernek. A gyártása könnyebben lépték-növelhető, és a kritikus tisztítási eljárás is tisztább, mivel az állatokkal való érintkezés nélkül történik. A módszer nem ütközik jelenleg létező szabadalmakba” – árulta el Dr. Lőrincz Zsolt, a TargetEx Kft. tudományos igazgatója.

„A projekt eredményei bővítik a TargetEx Kft. termék- és szolgáltatási portfólióját, illetve annak alkalmazási körét. A projekt-

Mínusz 500 év!

Néha meg tud döbbseni a gondolkodó ember hazánkban, amikor azt hallja: „A kormány meggyőződése szerint a legtöbb, amit egy diáknak adni lehet, hogy jó keresztényt, illetve jó keresztényt és jó magyart nevelnek belőle, és ami ezen túl van, az vitatható, megkérdőjelezhető, és nem tudni, ki állja-e az évszázadok próbáját. A kabinet ennek rendeli alá az új alaptantervet és a magyar oktatáspolitikai megszervezését is.”

Azért a 21. században ennél többet is elvárhatnánk az oktatáspolitikától. A világ ma nem így gondolkodik! Gondolkodó, a gyorsan változó világ kérdéseire válaszolni próbáló, kihívásaihoz alkalmazkodni képes állampolgárokat kell nevelni, nem hű alattvalókat!

Alapvető ellentmondás van a kabinet elképzelése és az ország érdeke között. Úgy érzem, ez már az a pont, amikor jó érzésű gondolkodó ember nem hallgathat. Nagyon várnám a szakmai körök megszólalását!

Kiss Tamás
egyetemi tanár

MKE-HÍREK

Konferenciák, rendezvények

Irinyi János Középiskolai Kémiaaverseny

Szeged, 2017. április 21–23.

A versenykiírás megtalálható a

<http://www.irinyiverseny.mke.org.hu/honlapon>

Konferenciák, 2017

március 27.–április 2.	10. Jubileumi Kémikus Diákszimposium, Pécs
április 18.	Magnézium Szimpózium
április 21–23.	XLIX. Irinyi János Középiskolai Kémiaverseny, Szeged
május	Biztonságtechnika, 2017
június 19–21.	Vegyészkonferencia, Hajdúszoboszló
július 2–4.	ECBS 2017 – 5 th European Chemical Biology Symposium, Budapest
július 9–13.	BioTrans 2017 – 13 th International Symposium on Biocatalysis and Biotransformations, Budapest
augusztus 23–25.	60. Magyar Spektrokémiai Vándorgyűlés, Debrecen XIII. Környezetvédelmi Analitikai és Technológiai Konferencia (KAT2017), Debrecen
zeptember 6–8.	11. Kolloidkémiai Konferencia nemzetközi részvétellel
október 4–6.	XIX. EuroFoodChem Conference, Budapest
október 16–18.	Őszi Radiokémiai Napok, Balatonszárszó
november	Kozmetikai Szimpózium, Budapest

MKE egyéni tagdíj (2017)

Kérjük tisztelt tagtársainkat, hogy a **2017. évi tagdíj** befizetéséről szíveskedjenek gondoskodni annak érdekében, hogy a Magyar Kémikusok Lapját 2017 januárjától is zavartalanul postázhassuk Önöknek. A tagdíj összege az egyes tagdíj-kategóriák szerint az alábbi:

• alaptagdíj:	9000 Ft/fő/év
• nyugdíjas (50%):	4500 Ft/fő/év
• közoktatásban dolgozó kémiatanár (50%):	4500 Ft/fő/év
• ifjúsági tag (25%):	2250 Ft/fő/év
• gyesen lévő (25%):	2250 Ft/fő/év

Tagdíjbefizetési lehetőségek:

- banki átutalással
(az MKE CIB banki számlájára: 10700024-24764207-51100005)
- az MKE Titkárságán igényelt csekken (mkl@mke.org.hu)
- személyesen (MKE-pénztár, 1015 Budapest, Hattyú u. 16. II/8.)

Banki átutalásos és csekkes tagdíjbefizetés esetén a **név, lakcím,**

összeg rendeltetése adatokat kérjük jól olvashatóan feltüntetni.

Ahol a munkahely levonja a munkabérből a tagdíjat és listás átutalás formájában továbbítja az MKE-nek, ez a lista szolgálja a tagdíjbefizetés nyilvántartását.

Előfizetés a Magyar Kémiai Folyóirat 2017. évi számaira

A Magyar Kémiai Folyóirat 2017. évi díja fizető egyesületi tagjaink számára 1400 Ft. Kérjük, hogy az előfizetési díjat a tagdíjjal együtt szíveskedjenek befizetni. Lehetőség van átutalással rendezni az előfizetést a Titkárság által küldött számla ellenében. Kérjük, jelezzék az erre vonatkozó igényüket!

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik 2016-ban kettős előfizetéssel hozzájárultak a határon túli magyar kémikusoknak küldött Folyóirat terjesztési költségeihez. Kérjük, aki teheti, 2017-ben is csatlakozzon a kettős előfizetés akcióhoz.

Tájékoztatjuk tisztelt tagtársainkat, hogy a **személyi jövedelemadójuk 1 százalékának felajánlásából idén 819 470 forintot**

utal át az APEH Egyesületünknek.

Köszönjük felajánlásait, köszönjük, hogy egyetértene a kémia oktatásáért és népszerűsítéséért kifejtett munkánkkal. A felajánlott összeget ismételtlen a hazai kémiaoktatás feltételeinek javítására, a Középiskolai Kémiai Lapok, az Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaverseny, a XVI. Országos Diákvegyész Napok, valamint a 2016-ban nyolcadszor megrendezett Kémiatábor egyes költségeinek fedezésére használtuk fel, valamint arra a célra, hogy kiadványaink (KÖKÉL, Magyar Kémikusok Lapja, Magyar Kémiai Folyóirat) eljussanak minél több, kémia iránt érdeklődő, határon túli honfitársunkhoz.

Ezúton is kérjük, hogy a 2016. évi SZJA bevallásakor – értékelve törekvéseinket – éljenek a lehetőséggel, és személyi jövedelemadójuk 1%-át ajánlják fel az erre vonatkozó Rendelkező nyilatkozat kitöltésével.

Felhívjuk figyelmüket, hogy akinek a bevallás pillanatában adótartozása van, az elveszíti az 1% felajánlásának a lehetőségét!

Az MKE adószáma: 19815819-2-41

Terveink szerint 2017-ben az így befolyt összeget ismételtlen a hazai kémiaoktatás feltételeinek javítására, a Középiskolai Kémiai Lapok, az Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaverseny, a 10. Kémikus Diákszimposium, valamint a 2017-ben kilencedszer szervezendő Kémiatábor egyes költségeinek fedezésére használjuk fel.

Továbbra is céljaink közé tartozik, hogy kiadványaink (KÖKÉL, Magyar Kémikusok Lapja, Magyar Kémiai Folyóirat) eljussanak minél több, kémia iránt érdeklődő, határon túli honfitársunkhoz.

LXXII. No. 1. January 2017

CONTENTS

Name or quality?	2
GYÖRGY BAZSA	
<i>Professor Pál Sohár's memoirs</i> (book review)	3
FERENC HUDECZ	
<i>On the border of science and sci-fi. An interview with Tamás Beke-Somfai</i>	5
VERA SILBERER	
<i>Anniversaries in chemistry with Hungarian reference in 2017</i>	7
ISTVÁN PRÓDER	
<i>Remembrance of 1956</i>	14
JENŐ TOMASZ	
Obituary	
<i>Miklós Hollósi (1941–2016)</i>	15
BOTOND PENKE, ANDRÁS PERCZEL, AND GÁBOR TÓTH	
<i>Umami: the taste enhancing fifth basic taste.</i>	
<i>An epoch-marking, early Japanese discovery and invention</i>	17
TIBOR BRAUN	
<i>Chembits</i>	26
GÁBOR LENTE	
<i>The Society's Life</i>	28
<i>News of the Month</i>	29

A Magyar Kémikusok Egyesületének Csongrád Megyei Csoportja 39. alkalommal rendezte meg Szegeden a mára már hagyományvá vált, hosszú múltra visszatekintő Kémiai Előadói Napok című konferenciáját. A szervezői csapat az idei évre öt főre bővült: Bohner Bórkához és Dr. Hannus Istvánhoz csatlakozott Ádám Adél, Ziegenheim Szilveszter és Tímár Zita. A népszerű háromnapos rendezvényt 2016. október 17. és 19. között tartottuk, 75 előadó részvételével.

Konferenciánk mára már nem csak a helybeli hallgatók életében tölt be fontos szerepet. Minden jelentős hazai felsőoktatási intézmény – köztük a BME, az ELTE, a DE, a PE, a PTE és a SZIE – rendszeresen képviselteti magát rendezvényeinken. A kutatóintézetek közül az MTA TTK és az MTA SZBK fiatal dolgozói szintén gyakran részt vesznek a konferencián. Ezáltal a szegedi előadók száma kevesebb mint 20%-ra csökkent. Az előadások sokfélesége azonban egyre csak nő! Itt meg kell említeni, hogy a hagyományos kémiai intézetekben kutató fiatalok mellett szüntelenül nő azon gyógyszerész, illetve általános orvostudományi kutatásokban részt vevő hallgatók száma, akik a Kémiai Előadói Napokon méretetlik meg magukat. Így – nagy örömünkre – évről évre egyre több határtudomány bevonásával bővül az egyébként is színes programunk. Legnagyobb jövőbeli célunk, hogy határon túli felsőoktatási intézményben tanuló, illetve dolgozó fiatalokra is kiterjesszük az előadói kört.

A konferenciát Dr. Sipos Pál (egyetemi tanár, az MKE Csongrád Megyei Csoportjának titkára) nyitotta meg. A program folytatásaként Dr. Hannus István (professor emeritus, az MKE Csongrád Megyei Csoportjának elnöke) és Dr. Pálinkó István (egyetemi tanár, az MKE főtitkára) adta át a nívódíjakat a 2016. évben kiemelkedő diplomamunkájukért jutalmazott fiatal kutatóknak. Ez alkalommal a következő diplomadolgozatok készítői részesültek az MKE kitüntetésében:

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Baranyi Bernadett: ATR–UV/Vis és Raman-spektrometrián alapuló szabályozás fejlesztése hatóanyag-kristályosításban

Keglevich András Imre: Új, várhatóan biológiailag aktív vindolinszármazékok szintézise

Schneider Gyula: Közüzemi gázhálózatra csatlakoztatott biometán-üzem tervezése

Debreceni Egyetem

Dénes Noémi: Receptor-szelektív peptidok jelölése pozitronsugárzó izotópokkal

Kiss Mariann: Potenciális OGA-inhibitorok szintézise

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Dúzs Brigitta: A hidrogén-peroxid – tiosulfátion – réz(II)-ion reakció-diffúzió rendszer vizsgálata

Kohut Gergely: Egy antimikrobiális peptid és biomembrán modellek kölcsönhatásának vizsgálata összefrekvencia-keltési spektroszkópiával

Pári Edit: Bioaktív anyagok kölcsönhatása lipid modellrendszerekkel

Pannon Egyetem

Keszei Soma József: Hordozóhoz rögzített ferrocénszármazékok szintézise

Simon Ábel: Laboratóriumi méretű silőberendezés szimulációja diszkrét elem módszerrel

Semmelweis Egyetem

Kazsoki Adrienn: Enantiomertiszta gyógyszerhatóanyagok királis analitikai vizsgálata kapilláris elektroforézissel

Szegedi Tudományegyetem

Gehér-Herczegh Tünde Csilla: A hidrogénion diffúziós együtthatójának meghatározása hidrogélekben

Kecsenovity Egon: Szén-nanocső erdők kontrollált szintézise és vizsgálata PLD-vel készült katalizátorrétegeken

A megnyitó elnöksége és a nívódíjak átadása

Az évek során hagyományvá vált, hogy egy olyan előadót hívunk el a konferencia megnyitójára, akinek példaértékű munkája a fiatal kutatókra is ösztönzően hat. Így esett az idei évben *Dr. Soós Tiborra* (MTA TTK) a választásunk, aki előadásában kiemelte, hogy az emberiség előtt álló tudományos, technológiai és fenntarthatósági kihívások jelentős része szükségessé teszi a szerves kémia folyamatos fejlesztését. Ezért csoportjával olyan tiokarbamid-alapú organokatalizátor-családot fejlesztettek ki, ami a királis vegyületek szintézisében mind a mai napig széles körben alkalmazott katalizátortípus. Részletes elméleti és kinetikai vizsgálatokat is végeztek, melyek alapján új reakciómechanizmust javasoltak, így jelentős mértékben elősegítették a H-hidas katalízis megértését. Előadása következő részében bemutatta a bifunkcionális organokatalízis különleges esetét, a frusztrált Lewis-pár katalízist. E területen elsőként sikerült értelmezniük a különleges Lewis-pár rendszerek működését.

A konferencia első napjának délutánján a nívódíjjal jutalmazott fiatal szakemberek egy izgalmas szekcióban ismertették tudományos munkájukat, Dr. Hannus István vezetésével. Ezt követően megkezdődtek a tematikus szekciókat a Szerves Kémia I. nyolc előadásával. Az aktív munka levezetése és az informális beszélgetések elősegítése érdekében a szimpózium első napjának estjén a szervezők kellemes hangulatú fogadást tartottak, amelyet Tímár Zita és Buckó Ákos zenei produkciója kísért.

A konferencia második és harmadik napján további kilenc szekcióban hangzottak el az előadások. Az elmúlt évekhez hasonlóan igen változatos témájú munkákkal ismerkedhetett meg a hallgatóság. A legnagyobb érdeklődést ez alkalommal is a szerves kémia váltotta ki, amiből három szekciót kellett szerveznünk. Analitikai és koordinációs kémiai, fizikai kémiai, anyagtudományi és katalízishez kötődő, elméleti kémiai, környezeti kémiai, biokémiai divíziót is szerveztünk. A jó angol nyelvtudással rendelkező diákok és a külföldi hallgatók számára viszont egy változatos témákat egyesítő angol nyelvű szekciót is biztosítottunk.

A konferencia kiadványa megtalálható az MKE Csongrád Megyei Csoportjának honlapján. A kötetben szerepel az elhangzott 75 előadás részletes, az esetek többségében többoldalas összefoglalója, amely a konferenciával kapcsolatos egyéb információkkal együtt továbbra is hozzáférhető a honlapon (<http://www.staff.u-szeged.hu/~mkecsms/home.htm>).

Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani a szekciókat levezénylő oktatóknak áldozatos munkájukért (Dr. Frank Éva, Dr. Gyurcsik Béla, Dr. Halász János, Dr. Hannus István, Dr. Janáky Csaba, Dr. Kiss Tamás, Dr. Kónya Zoltán, Dr. Pálinkó István, Dr. Szabó Tamás, Dr. Tóth Ágota, Dr. Wölfling János). Külön köszönetet érdemel Csipak Brigitta PhD-hallgató, aki a rendezvény előkészítésében és helyszíni lebonyolításban is idejét nem kímélve részt vett. Hálásan köszönjük a Szegedi Akadémiai Bizottság, valamint a Magyar Kémikusok Egyesülete, a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kara, valamint a Hungary ACS International Chemical Sciences Chapter anyagi és/vagy tárgyi támogatását.

Bohner Bórkorka, Dr. Hannus István